

A SPORT HŐSEI

BÁRÁNY ISTVÁN

Volt Európa-bajnok és Európa-rekorder a 100 méteres gyorsúszásban. Olimpiai második helyezett

Weismüller mögött és *Takaishi* előtt ugyan-
yebben a számban.

1924-ben a párizsi olimpiászon a kiküldött magyar úszók között szerepelt egy vékonydongájú gyerek, akit tanulni küldtek az olimpiai játékokra. Az eléje tűzött cél érdekében mindent elkövetett, amit elkövethetett. Úszkált,

amíg lehetett, mikor kiesett a küzdelemből, ült az uszodaparton és bámulta az óriásokat: *Weismüllert*, *Arne Borgot*, *Charlont*.

Az olimpiai játékok után *Weismüller* Budapesten vendégszerepelt, a régi Császáruszodában. Indult és győzött, jól elszórakozott, vízikabaréval szórakoztatta a hálás publikumot és közben jól megnézegette azt a

nyurga gyereket, aki Párizsban olyan kevés vizet zavart, Budapesten azonban a magyar úszás legnagyobb remény-sége volt. A programot nehéz volt variálni, a rendezők megkérték Weismüllert: induljon el egy 100 méteres előny versenyben, adjon 5 mp előnyt Bárány István-nak. A gyorsúszásnak akkor legyőzhetetlen fejedelmé-nek nem tetszett a gondolat.

— Most nem vagyok olyan formában, hogy világ-rekordot tudnék úszni — mondta.

— Világrekordot? — kérdezték csodálkozva a magyar uszóvezetők.

— Ezt a gyereket 5 mp hátránnyal csak úgy tudom legyőzni, ha megjavítom a világrekordot, — mondta Weismüller. A magyar szakemberek hajlandók voltak elhinni, hogy a világbajnok túlbecsüli az egri uszoda fiatal növendékének képességeit, de inkább azt hitték, hogy udvariasságból mond ilyen szépeket.

Az előnyversenyből semmi sem lett. Weismüller hazautazott, Bárány István pedig elkezdett birkózni stílusokkal, légzési elmélettel és főként a bűvös egyperces határral. Egy percen belül úszni a 100 métert: ez volt sportéletének álma.

1926-ban Budapesten megrendezték az első úszó Európa-bajnokságot. A versenyen megjelent *Arne Borg* is, a svéd úszócsoda. Az éjszakákat átlumpolta, áttáncolta, délutánonkint tetszése szerint nyert bajnokságot minden számban, amelyben elindult.

A 100 méteres gyorsúszásban *Bárány* István egy karcsapással legyőzte *Borgot*. Az egyperces eredmény még nem sikerült elérnie, de egy világnagyságot megadásra kényszerített és ez óriási lökést adott a fejlődésének.

Gyenge fizikuma arra kényszerítette, hogy főként stílusának javítása segítségével érjen el minél jobb eredményeket. Ez a stílusjavítás olyan jól sikerült, hogy *Arne Borg*nak kedve támadt megcsinálni Bárány

István úzásának paródiáját. Elfeküdt a vízben, feje előtt kinyújtotta a két karját, mutató és középső ujjai-val hajtotta magát előre, még bugyborékot se vert a vízben, így jelezte: mennyire sikerült Báránynak kikapcsolnia a fölösleges nagy mozdulatokat, megvalósítania a siklást a víz felszínén.

A következő évben Borg revánsot vett Báránynon, de az egrí fiú úszókarrierjében ez a vereség nem okozott törést. Stílusának további tökéletesítésével sikerült átlépnie az egyperces határt. Az első európai úszó volt, akinek egy percnél rövidebb idő alatt sikerült 100 métert úsznia.

Az európai rekordot szorgalmasan javítgatta egészen 58.4 mp-ig. Közben többször nyert Európa-bajnokságot. Párizsban a 400 méteres gyorsúszásban is elindították, ezen a távon is Európa-bajnok lett.

1928-ban az amszterdami olimpiászon megint összekerült Weismüllerrel. Most már »a mezőny egyik legjobb embere« volt, de ambíciója csak a híres japán úszó, Takaishi legyőzésének vágyáig terjedt. Ezt a célt elérte, Weismüller mögött második lett az olimpiai százasköntőben. A célbaérkezés után vette észre bosszankodva, hogy egy kis erőfeszítéssel Weismüllerrel is megbirkózhatott volna. De már késő volt a bánat.

— Majd Los Angelesben... — gondolta.

Az 58.4 mp-es Európa-rekord birtokában, azzal a biztonságérzettel utazott az 1932-es olimpiászra, amit európai legyőzhetetlensége, Weismüller visszavonulása, a nagy Johnny utódainak gyengesége adott neki. Portréja nem volna teljes, ha el nem mondanánk róla, hogy minden verseny előtt olyan izgalom vett rajta erőt, amilyent kevés sportolónál láttunk. Ez az izgalom csak akkor szűnt meg, amikor elhangzott a startjel és ő elemébe, a vízbe került. 1932-ben a 100 méteres magyar bajnokság döntője előtt halálosan kimerülten, lámpalázával bajlódva feküdt a Császár-

uszodában az úszószövetség szobája mellett egy asztalon, hazai riválisai, akik komoly versenyben sohasem tudták veszélyeztetni az elsőbbségét, Székely András és Vanié András álltak mellette és vigasztalták:

— Ne drukkolj, Pista, úgy se tudunk legyőzni...

Persze, hogy nem tudták legyőzni.

Kiutazott Amerikába, résztvett egy csomó versenyen, legyőzött egy csomó amerikaiat és mint favorit érkezett Los Angelesbe.

Los Angelesben ott találta a japánokat, akik azután letarolták az egész úszóolimpiászt, egyetlen szám kivételével minden versenyben győztek. Bárány bejutott a középfutamba, ahol az általa többször legyőzött amerikaiakkal kellett mérkőznie. Leúsztak a versenyt, a zsűri hosszú vitatkozás után az amerikaiak terrorja alatt megállapította, hogy Bárány István olyan helyen végzett, ahonnan nem juthat a döntőbe. Ha a magyar úszót az európai versenybírák által megállapított helyre veszik fel az eredménylistán, — egyetlen amerikai sem jutott volna a döntőbe. Már pedig Amerikának hely kellett a 100 méteres gyorsúszás döntőfutamában is! A középfutamról felvett film Bárány igaza mellett bizonyított, a magyar bajnoknak mégis áldozatul kellett esnie az amerikai manővereknek.

Csalódottan, elkeseredetten tért haza. Itthon közben méltatlan támadások érték, elkeseredett kritikusok még azt is hajlandók voltak leírni róla, hogy »nem is olyan nagy úszó«. A *Pesti Napló* jubileumi díjáért megegyszer starthoz állt, megegyszer 58-4 mp alatt úszta a 100 métert, ezzel bebizonyította, hogy az olimpiai döntőben lett volna a helye és bizonyította azt is, hogy mégis csak nagy úszó. Ez volt a búcsúszereplése. Visszavonult a versenyzéstől, de a magyar úszószövetség dicséretreméltó tisztánlátással úszókapitánnyá választotta őt. Bárány elhatározta, hogy utódokat nevel, rendbehozza a magyar úszásnak az ő vissza-

vonulása következtében alaposan összezavart szénáját. Míg a maga sikereiért dolgozott, a legalaposabban megtanulta, amit úszásról tanulni és tudni lehet. Néhány merész újítását ellenségesen fogadták a magyar úszókörök. Néhány megállapítását, jóslatát hitetlenkedő mosollyal kísérték. Még Székely András és Vanié András volt az uralkodó csillag a magyar gyorsúszásban, mikor Bárány kijelentette, hogy *Csik* Ferenc fogja átvenni az ő helyét a magyar sprinterek élén.

Csik egy éven belül igazolta Bárány hitetlenkedve fogadott jóslatát.

A magdeburgi Európa-bajnokságra kivitte *Csiket*, *Grófot*, *Lengyelt*, *Maróthyt*, *Angyalt*, *Patakít*. Öreg úszószakértők csúfos kudarcot jósoltak. A fiatal gyerekek, akikben Bárány felismerte a nagy tehetséget, ragyogó eredményeket értek el s 1935/36-ban ők az újjáéledt magyar úszósport megingathatatlan oszlopai.

BORG

Minden idők legnagyobb úszótehetsége. Johnny Weismüller többször legyőzte, *Charlton* legyőzte, 100 méteren *Bárány* István is legyőzte Budapesten, de 100 métertől 1500 méterig a legelső klaszsisba tartozott, 400 métertől felfelé verhetetlen volt, — ha komolyan versenyzett, 1500 méteren pedig 19: 072 mpeseredménnyel felállította az abszolút értelemben vett legjobb világrekordot. »Ha komolyan versenyzett«, mondtuk előbb, s ezzel *Borg* egyéniségének legvarázsosabb sajátosságát is érintettük.

A nagy svéd úszó a legritkábban vette komolyan a versenyeit. Annyira pedig sohasem vette komolyan, hogy az általános vélemény szerint elkerülhetetlenül szükséges sportszerű előkészületeket elvégezte volna. »Úszóhólyag van a hasában«. — mondták róla világszerte és ő hitt ebben az úszóhólyagban, bízott a maga erejében, főlöszleges lukszusnak tartotta a pihenést, az alvást s a legnagyobb versenyek közben sem mondott le a maga korsó söreiről, pálinkáiról és a hölgyek csókjáról.

Kétméteres hatalmas szál legény, rugalmas, mint egy szál bambusz nád. Állandóan mosoly ül az arcán, olimpiai döntők előtt se hajlandó lemondani rendezetlenre sikerült fogsorának csillogtatásáról. Az élet könnyű, — arannyal fizették minden versenyét és nem volt a világnak olyan nagyvárosa, ahol ne látták volna szívesen, — a versenyzés nem okozhat gondokat a világ legjobb úszója számára, tehát nem szabad komolyan venni semmiféle feladatot: ez volt életének vezérgondolata mindaddig, míg a versenyzéstől vissza nem vonult.

— Világrekord kellene? — kérdezte udvariasan a versenyrendezőtől.

— Jó volna... — mondták reménykedve.

— Hát akkor holnap úszunk... — közölte Arne Borg a véghatározatot. Erre a világrekordra már ezreket lehetett tenni. 800 méteren kellene világrekord? Akkor 800 méteren csinálunk... 1000 méteren? Hát akkor 1000 méteren. 1500-on? Azt is lehet...

Karonfogta szíve hölgyét — mulatságosan nagy szíve volt a mosolygós nagy darab legénynek, egyszerre két-három szívszerelem meg se kottyant az érzelmeinek, — sétálni vagy autózni indult vele.

Minden túrájára magával vitt egy-egy híres úszókisasszonyt, amolyan félmenyasszonyfélét. Jól dreszszírozta a menyasszonyait. Ha megérkezett valahová

és ott megtetszett neki valaki, nyugodtan haza tudta küldeni a menyasszonyt, ne zavarja az udvarlását.

Délután kirándulások, két-három krigli jó sör, jó uzsonna, apró szórakozások.

Este: vacsora. Két-három krigli sör, bor és egy kis pezsgő.

»A sportember legkésőbb tizenegy órakor aludni tér« — mondja a sporttörvény.

Borg tizenegy órakor felállt az asztaltól.

— Most táncolni fogunk, — szólt és társaságával elindult valami rendes éjszakai mulatóba. Páholy-foglalás, pezsgő és két-három szép táncosnő az asztalhoz. (A menyasszony mellé.)

Pezsgőzés és tánc hajnali három-négy óráig.

— Most egy kis káposztaleves és egy kis pálinka következik, — rendelkezett *Borg*.

Elmentek káposztalevest enni és annyi pálinkát ittak, amennyi beléjük fért.

Két-három korsó sör nélkül nem lehetett hazamenni. Hazamenni: a menyasszonnyal, vagy mással.

Alvás délig. Béketárgyalások a menyasszonnyal és az esti program előkészítése.

Három órakor verseny.

Arne *Borg* megjelent az uszodában, derűs mosolyal fogadta az üdvözléseket, dresszbe öltözött és lompos tréningruhában kiült az uszoda partjára, belógatta a lábát a vízbe.

— Lesz világrekord? — kérdezte izgatottan a versenyrendező, aki éjjel két óráig bírta a világbajnokkal az ivást, akkor kidőlt és hazament aludni.

— Hát persze... — mondta nyugodtan *Borg*. Később megjelent előtte valamelyik rendező.

— Tíz perc múlva start!

— Igen? — szólt *Borg*. — Bocsánat...

A büffébe ment, leöntött egy korsó sört, hódító mosolyokat küldött a hölgyek felé, megveregette egy

kicsit a soros menyasszony lapockáját és a starthelyre ballagott.

Negyedóra múlva hirdették:

— Első Arne Borg Svédország, ennyi és ennyi,
— világrekord!

A tömeg tombolva ünnepelte a bajnokot, Borg mosolygott, fényképeztette magát, mulatságos kijelentéseket kockáztatott meg az újságírók felé.

— Fáradt?

— Ó... dehogyan ...

Ha sokáig tartott az udvarlás, megunt a dicsőséget.

— Igyunk egy korsó sört ... — ajánlotta.

Ment és ivott egy korsó sört. Ha nagyon ízlett, — kettőt.

Az egészséges sportolás szaktudósai ültek a versenybírószágban és nem tudták hová tenni az elveiket.

— Holnap? — kérdezte a rendező.

— Holnap csak győzni akarok, — mondta Borg. — örökké nem lehet világrekordot úszni. Hová megyünk ma éjszaka?

Végignézte a versenyeket, ha valaki megtetszett neki az úszók közül, okos tanácsokkal látta el. Láb- munkáról, kézmunkáról, testtartásról.

— Megyünk, — szólt a menyasszonynak és karonfogva elvonult vele.

— Még mindig haragszik egy kicsit az éjszakáért, ki kell békíteni, — súgta huncut mosollyal a barátainak.

Így élt, így versenyzett, így járta végig a fél világot és tudott nyerni, tudott mosolyogva veszíteni, tudott élni olyan szabadon, mint a legnagyobb életművészek.

Mikor kiöregedett a versenyzésből, úszómester és tréner lett. S a vízikabarázás jól fizetett művésze. Talán kevesebb pezsgőt iszik, mint azelőtt.

KEHRUNG BÉLA

Az első magyar versenyző, aki világversenyeken elismertette teniszsportunk tekintélyét. AU round sport-

ember volt, a háborúelőtti években híres futballista, többszörös tagja az országos válogatott csapatnak. 1911-12-ben hódította el a teniszhegemóniát Zsigmondy Jenőtől, a háború kitöréséig itthon verhetetlen volt. A világháború és a forradalmak lezajlottak, *Kehrling* Béla 1920-tól 1929-ig megszakítás nélkül nyerte a magyar bajnokságokat. Az elsők között volt az egykori központi hatalmak sportemberei közül, aki át-

törte a háborús gyűlölethullám korlátait és nemcsak a Magyarországgal szomszédos országokban s természetesen Németországban szerepelt, hanem rövidesen meghívták a volt ellenséges országok nagy mitingjeire is. Ahol egyszer megjelent, ott mindig szívesen látott vendég lett azután is. Úri egyénisége lefegyverzett mindenkit, aki különben ellenségesen fogadta volna a »németek szövetségését«, aki emellett német nevű is volt, tehát »kétszeresen gyanús«. Pár esztendő leforgása alatt »*Bela von Kehrling*« a legkedveltebb résztvevője lett a világversenyeknek. Színes, változatos játéka nagyon tetszett a közönségnek, a rivierai világfürdők versenyeit már el sem lehetett képzelni nélküle. Az sem számított, ha véletlenül a szokottnál rosszabb formában jelent meg a startnál, mert játéka akkor is érdekes élmény volt a nézők számára.

A Riviérán bemutatták *Gusztáv sued királynak*, a teniszsversenyek »Mr. G.« néven szereplő, sportszerű szórakozást kereső fejedelmének. A királynak nagyon megtetszett Kehrling egyénisége, úri viselkedése a pályán és a magánéletben, s éveken keresztül partnereinek fogadta a magyar bajnokot.

Kehrling 1924—28-ban érte el formája tetőpontját, pedig ebben az időben már túl volt azon az életkoron, amit a sportolás számára a legkedvezőbbnek szoktak nevezni. De Kehrling egész életét sportolással töltötte, az állandó edzés segítségével le tudta gyúrni a korralljáró nehézségeket is. Ezekben az években állandóan a világ legjobb húsz játékosa között szerepelt, közben *Wallis-Myers* angol szakíró a világranglista nyolcadik helyére állította be. Ezt a kitüntetést pompás nemzetközi eredményei indokolták.

Nagyszerű hálójátéka elsőrangú párosjátékosává avatta. Báró *Morpurgo* olasz bajnokkal, örök közép-európai riválisával Wimbledonban a döntőig jutott és csak bírói tévedés ütötte el a férfi-páros győzelem lehetőségétől. Egy meccsdöntő labda a pályát felező hálón támadt résen visszaüthetetlenül került Kehrlingék térfelére. A bíró nem látta a hibát, Kehrling pedig soha sem tudta volna összeegyeztetni egyéniségével, hogy a pályán vitába szálljon a játékvezetővel. Lehetséges, hogy ez néha hiba volt, de a magyar bajnok éppen ennek a tulajdonságnak köszönhette, hogy az egész világon példaképpen állították a fiatal versenyzők elé. Bírói tévedés ellen soha sem tiltakozott, ha az őt sújtotta, de bírói tévedésből soha sem fogadott el előnyt. A következő labdát hálóba vágta, vagy kiütötte a pályáról akkor is, ha ezzel a győzelmet vetette el magától.

Eredményei szeszélyesen alakultak, ami jórészt az előbb említett okokra vezethető vissza. *Legyőzte Borotrát*, mikor az wimbledoni világbajnoki babérral érkezett Budapestre, de sokszor vesztett nála gyengébb

játékosokkal szemben is, — amikor csak ő tudta volna megmondani, de sohasem mondta, hogy milyen momentumok készítették arra, hogy ne erőszakolja a győzelmet.

1930-ban *Menzel* elhódította tőle a magyar bajnokságot. Ettől a dátumtól számíthatjuk hanyatlásának korát, amikor már csak időnkint tudott megbirkózni a korrallal, a testi fáradtsággal. 1931—32-ben ismét magyar bajnok lett, de ez már késő őszi másodvirágzás volt. Az egész magyar sportvilág aggódva figyelte harcait a szívről, amely már nem akart engedelmessé válni az akarattal.

1933—34-ben láttuk utolsó erőfeszítéseit, amikor a magyar teniszsportnak nemzetközi küzdelmekben még igen nagy szüksége volt rá, s *Kehrling* akkor is elfogadta a hívó szót, amikor az észszerűség már teljes visszavonulást parancsolt volna.

Akkor vonult vissza, amikor mellette felnőtt egy olyan fiatal gárda, amelyre már nehezebb csatákban is számítani kellett. *Gabrovitz-Gábori* Emilnek adta át a magyar ranglista első helyét. Teniszkapitány lett és külföldi versenyeken, mint a magyar játékosok vezetője kamatoztatja a magyar sport javára azokat az előnyöket, amelyeket hosszú, sikerekben gazdag pályafutása során egyéni kiválósága segítségével szerzett. A honvédség teniszoktatásának főfelügyelője.

Nagy vagyona volt, mikor teniszezni kezdett, ma keményen küzdenie kell az életért.

KOVÁCS JÓZSEF

A Budapesti-Budai Torna Egylet világhírű futója, Euróabajnok, világrekorder és a magyar atlétika legnagyobb reménysége a berlini olimpiászon.

A budai sportegyesület kitűnő atléta oktatója, *Pericht* Rezső postatanácsos, a 20-as évek dereka óta

majdnem minden esztendőben meglepte egy-egy kiválósággal a magyar sportéletet. Az ő szakértő szeme ismerte fel Barsi László képességeit, ő nevelte Raggambi Istvánt, fél évtized legjobb magyar sprinterét és rekorderét, 1935-ben Temesvári-Waltert, a kitűnő középtávfutót, egy csomó elsőrangú ügyesgű atlétát és az Ő oktató művészetét dicséri Kovács József ragyogó futókarrierje is.

Pár esztendővel ezelőtt tűnt fel Budán egy nyurga, laza izomzatú, jókedvű gyerek, aki sohasem vette tragikus komolyan a versenyzést, tréfáival mindig központja volt sportoló társai érdeklődésének s csakúgy mellékesen, időnkint rekordot futott, bajnokságot nyert a 110-es gátfutásban, vagy a hosszabb gátszámokban. A 110-es gáton hamarosan legelső lett, a 200-as és 400-as gátfutásban pár esztendeig nagy csatákat vívott Nagy Gézával, a MAC kitűnő atlétájával, akit egy ideig különösen a 400-as gáton többre értékelték, mint Kovácsot. A két futó rivalizálását szépen beillesztették a MAC és a BBTE rivalizálásának kiapadhatatlan problémátömkelegébe s ha egyszer valaki fel fogja dolgozni és megírja a Magyar Athletikai Club és a Magyar Atlétikai Szövetség évtizedes éles harcának történetét, fel fogja jegyezni, hogy volt esztendő, amikor hónapokig viaskodtak a szövetségben azért, mert Kovács József az egyik gátat szabálytalanul ugrotta át, vagy Nagy Géza futás közben idegen pályára tévedt. Rengeteg energiát, rengeteg szót, rengeteg tintát pocskoltak ilyen ügyekre, kis budapesti vendéglőkben igen sok fröccsöt és borjúpörköltet fogyasztottak el pro vagy kontra felháboro-

dott atlétavezérek, akik pártot és ellenpártot szerveztek Kovács József—Nagy Géza ügyek és hasonló »súlyos problémák« felhánytorgatására. Ez hozzátartozik a sport eleven életéhez, azonban pár év távlatából nézve már mulatságos apróságnak látszik. A Kovács József—Nagy Géza ügyek elpihentek, elintézte őket a véletlen, hogy Nagy Gézának két évet Angliában kellett töltenie, s elintézte maga Kovács, aki azután, hogy legkomolyabb riválisától megszabadult, óriási eredménnyel ugrott a magyar futó ranglista élére.

1933-ban »csak úgy véletlenül« indult egy őszi versenyen 200 méteres síkfutásban. Az időmérők nem akartak hinni a szemüknek: Kovács 21 másodperc alatt futotta a távot, európai rangelső lett. Szakemberek ekkor vették észre, hogy a budai futó nem egy a gátatléták közül, hanem a legjobb magyar atléták egyike, sőt talán a *legjobb* magyar futó.

Az első síkfutó kísérletet több kísérlet követte. Kovács állandó tagjai lett a BBTE sprintstafétájának, 10-5—10-6 mp-es eredményeket ért el 100 méteren, 300 yardon pedig-193S őszén *30 mp-re javította a világrekordot*. Közben HO^{es} gáton Európabajnokságot nyert, majd 400-as gáton lett főiskolai világbajnok.

1935-ben kiderült, hogy Kovács József, aki világraszóló sikerei után is megmaradt kedves fiúnak, jóbarát-nak, örök tréfacsinálónak, 100 métertől 400 méterig gáton és síkon a legnagyobb eredményekre képes bármelyik távon eséllyel versenyezhet az olimpiászon. Ezt a felfedezést a Magyar Atlétikai Szövetség úgy kamatoztatja, hogy válogatott viadalokon végkimerülésig versenyezteti Kovácsot, mert szükség van rá és mert ő szívesen versenyez.

— Soha többé 400-as gátat! — mondja a főiskolai világbajnokság döntője után, de két hét múlva már ismét 400-as gáton versenyez, mert a magyar válogatott csapatnak ez az érdeke.

Megutálja a 110-es gátfutást.

— Elbúcsúzom a palánkosoktól — jelenti ki halálos komolyan, de válogatott viadal következik és Kovács megint ott áll a 110-es gát startjánál a többi »palánkos-sal« együtt.

Abbahagyja a tréninget, de szólnak neki, hogy jó volna megjavítani a 300 yardos és a 300 méteres világrekordot, s ő két hét múlva világrekordot fut 300 yardon.

Megint abbahagyja a tréninget. *Nagy Géza* már itthon van, azt mondja, hogy szeretne 400-as gáton megmérkőzni Kováccsal.

— Hát azt meg lehet csinálni... — mondja Kovács és közben, ha nagyon kéri, hajlandó 400-as síkon is megkísérelni a rekordjavítást.

Játékos a kedve, játékos a sportéletben kifejtett munkája is, mentes minden nagyképűségtől és ez teszi őt különösen szimpatikussá az egész magyar sportközvélemény előtt. Eredményeivel elérte, hogy semmiféle klubrivalizálás nem érintheti személyének a megbecsülését.

Mindezek után most a magyar atlétika minden vezető tényezőjének, szakemberének abban fő a feje: tulajdonképpen milyen számban kellene indítani Kovácsot a berlini olimpiászon. El fognak határozni valamit, de nem lesz meglepetés számukra, ha a nagyszerű budai atléta Berlinben futni fog 200 méteren, 400-as gáton, talán még a 400-as síkversenyben is és feltétlenül tagja lesz a 4x100-as stafétának.

NURMI PAAVO

Finn atléta, minden idők legnagyobb futótehetsége, 1920-tól 1932-ig a salakpálya koronázatlan királya. Néhány nagy eredmény terelte rá a sportvilág figyelmét, szokatlan versenyzési módja szerezte meg

számára a »futógép« címet. A mogorva finn megjelent a világversenyek startjánál, stopperórát tartott a kezében, a startjelre elindult, legtöbbször rá se hederített ellenfeire, akik igen ritkán voltak ellenfelei, csak a

stopperórát nézte, az óramutató mozgásához igazította tempóját, tizedmásodpercre beállította a sebességét, rendszerint előre tudta, hogy milyen eredményt fog elérni és amikor presztízből világrekordot kellett futnia, akkor könnyedén kirázta a dressze ujjából a világrekordot. Igen keveseknek adatott meg, hogy

megszorítsák, igen keveseknek adatott meg, hogy komoly versenyben legyőzzék. 1925—26 körül közhit volt a sportvilágban, hogy Nurmi 1500 métertől húsz kilométerig akkor állít fel rekordot, amikor akar. A 800 méter már kicsit rövid táv volt számára, de ezen a távon is képesnek hitték arra, hogy bárkit legyőzőn, ha indulni és győzni akar.

Megállapították róla, hogy az előkészület, a kondíciófokozás, a versenytaktika utolérhetetlen mestere, de eszközei, amelyek segítségével páratlan világrekord-sorozatot ért el, tulajdonképpen ma is ismeretlenek. Maga irányította saját tréningjét, a tej kosztól a hosszú gyalogtúrákig százféle tréningmódszert emlegettek vele kapcsolatban, de sohase szerette a nyilvánosságot, az előkészületi módszereiről elterjedt történetek közül legalább annyi a fantázia szüleménye volt, mint amennyi változat igazságot takart.

Hallgatag legény volt, de sohasem tudott meggyőzőbben hallgatni, mint amikor újságírók, szakemberek faggatták.

Elterjedt a híre, hogy sohasem iszik szeszesitalt, de például Budapesten szívesen megkóstolhatta a magyar borokat.

Emberkerülő volt, de ha elvitték egy mulatóhelyre, nem vetett keresztet magára, nem hunyta be a szemét, sőt még álruhát sem öltött. Hallgatni azonban ott is nagyon jól tudott.

Végigversenyezte Európát és Amerikát, minden startját arannyal fizették és ez volt a veszte. Nurmi indulásának kötött árfolyama volt, költségmegtérítéseit a finn szövetség jóváhagyásával »számlázta« a vendéglátó egyesületeknek, százezreket keresett, jövedelmének nagy részét sporttelepek építésére fordították Finnországban.

A finn atlétikában 1928-ban emelkedett legendás óriássá, amikor már nem számítottak olimpiai startjára. A futógép világrekordok és világraszóló nagy győzelmek után megtorpant, az öregedés jelei mutatkoztak nála. Meghívták a finn atléták közös olimpiai tréningjére, Nurmi azonban otthon maradt Aboban, a hegyek között kóborolt, senki sem tudta, hogy mit csinál.

— Nurmi már nem számít, — írták és mondták a világ sportsajtójában és a finn atlétikai szövetség csak becsületből nevezte a futógépet az amszterdami olimpiászra.

Mikor a finnek olimpiai hajója útra készen állt Helsinki előtt, a hajóhídon váratlanul megjelent Paavo Nurmi, óriási kofferekkel a kezében.

— Én is utazom Amszterdamba és versenyezni fogok, — mindössze ennyit mondott az olimpiai expedíció vezetőjének. Örömmel fogadták, bár semmit sem tudtak előkészületeiről, a formájáról, képességeiről. Kapott egy kabint, abba beköltözött, a hosszú hajóúton alig látták. Barátai ismerték, a természetét, nem zaklatták, nem kérdezősködtek, egyszerűen bíztak benne.

Amszterdamban tízezer méteren indult, mindenki meg volt győződve róla, hogy ez lesz egyetlen versenye, azt hitték, hogy ezt a versenyt sem tudja megnyerni. *Nurmi* elindult, 30: 18.2 másodperces idővel biztosan győzött.

Verseny után megvizsgálták az orvosok, különböző rendellenességeket állapítottak meg nála, látták, hogy a szíve már nem nagyon bírja a versenyzést.

Nagy meglepetés volt, mikor megjelent az 5000 méteres futás startjánál is. Többek között honfitársával, *Ritolával* és híres svéd riválisával, *Widevel* kellett megküzdenie. Ritolát nem tudta legyőzni, a svédet azonban ereje utolsó megfeszítésével a harmadik helyre utasította a döntőben. Itt már látszott, hogy nem az olimpiai bajnokságért, hanem a finn nemzeti becsületért vereszkedik. Célbaérkezése után elvágódott, tíz percig nem tudták talpraállítani. Az egész világot bejárta a hír, hogy a futógép befejezte pályafutását.

Megdöbönt hallgatás fogadta, mikor megjelent a 3000 méteres akadályfutás startjánál. *Ritola* és *Loukola* volt az ellenfele. A verseny első felében szemmel látható volt, hogy Nurmi át akarja engedni a győzelmet Ritolának. Ritola verseny közben rosszul lett, Nurmi előretört, megpróbált győzni, azonban itt is csak a második helyet tudta megszerezni magának.

Még ezután is versenyzett, de már sokkal kevesebbet. Sok nagy sikert ért el, de kétségtelenül ez az olimpiai szereplés volt élete legnagyobb haditette.

1932-ben a losangelesi olimpiáson marathoni távon akart indulni, azonban a németek feljelentették valami rosszul sikerült költségzsámlya miatt, a nemzetközi atlétikai szövetség elvégezte a vizsgálatot és Nurmi hiába utazott Amerikába, nem engedték elindulni az olimpiai versenyen, eltiltották a nemzetközi szerepléstől.

A finn szövetség nem akart beletörődni legnagyobb atlétájának elvesztésébe, a maga hatáskörében nem

hajtotta végre a diszkvalifikációs határozatot, Nurmi számára azonban nem számított dicsőségnek, hogy otthon, saját honfitársait, a mögötte nagyranőtt fiatalokat legyőzi, vagy azokkal versenyez, egyre ritkábbak lettek az indulásai, a nemzetközi fórumon ért megaláztatást nem tudta kiheverni, páratlan futókarrierjére ráhelyezték a koporsófedelelet.

1934-ben végkép lemondott a versenyzésről, vállalta a finn atléták tréningjének központi, legfőbb irányítását.

Hosszútávú világrekordjai közül a 10.000 méteres (30: 06-2 mp), a 15.000 méteres (46: 49-6 mp), a 20 kilométeres (1:04:38-4 mp) és az egyórás (19.210 méter) még napjainkban is érvényben van.

A nagy futócsillag dicsőségét Aboban, Nurmi szülővárosában szobor hirdeti.

ORTH GYÖRGY

A világháborút közvetlen követő évek leghíresebb magyar futballistája. Egyenes utóda volt *Konrád Kálmán*nak, akinek

művészete itthon kialakította az MTK aranycsapatát,

Ausztriában pedig megteremtette a bécsi iskolát. Orth művészetté fejlesztette a labdarúgást, technikában, játékvezetésben, lövőképességben egyaránt túlszárnyalta mestereit. A Vasasból került az MTK-ba. Játszott hátvédet, szerepelt a halvesor minden posztján, de a

csatársorban csillogtatta legjobban művészi képességeit.

Abban az időben került a magyar labdarúgás élére, amikor a békeidők »úri futballista« típusa majdnem teljesen eltűnt a játékterekről, a közvéleményben kifejlődött a hajlandóság, hogy a futballistát másodrangú úriembernek tekintsék, amiben része volt az álamatőr idők sok kétségtelenül visszatetsző jelenségének is. Az MTK híres krekkje is »csak futballista« volt egyideig, játékművészete azonban olyan nagy volt, népszerűsége olyan határtalan, hogy át tudott törni minden korlátot, ami útját állta felfelé vezető törekvéseinek. Az álamatőr kor legjobban fizetett játékosa volt és a közvélemény elismerte, hogy *Orth* Györgynek joga van bármilyen nagy összeget kérni a játékáért. A nagy jövedelemmel együtt járt a jobb társaságban való szereplés lehetősége s miután *Orth* polgári értelemben vett műveltsége is túlszárnyalta az átlagot, a híres futballista új társadalmi körében is meg tudta állni a helyét. Színésznőt vett el feleségül és mindig szívesen látták Budapest művész társaságában.

Játékával oszlopa volt az MTK csapatának. Labdakezelésének művészi tökéletessége, fej játéka, lövőkészsége, áttörő ereje legendássá tette a hírét nemcsak itthon, hanem külföldön is. *Orth* megértette, hogy a közönség elsősorban művészi mutatványokat vár tőle, s pályafutása későbbi éveiben igen sok keserű percet szerzett egyesülete híveinek, akik inkább gólokat követeltek tőle, mint szép játékot. Kicsit elkényelmesedett, a mérkőzéseken állandó magas színvonalú teljesítmény helyett inkább ragyogó felvillanásai voltak, ezekkel a felvillanásokkal mindenért kárpótolta a közönség klubfanatizmustól mentes rétegét. Kereste a nehéz helyzeteket, hogy megmutathassa: számára nincs megoldhatatlan probléma a labdával. Olyan technikai bravúrokkal kápráztatta el a közönséget,

amilyeneket az ő feltűnése előtt soha senkitől sem láttak.

Különös ambícióval játszott minden magyar-angol klubmérkőzésen. Meg akarta mutatni a futballjáték angol mestereinek, hogy ő mindent jobban csinál, mint a szigetország világhírű labdarúgói, számára nincs technikai lehetetlenség. A lövésszerűen kapu elé adott labdát fejfel megállítani, jobbra hátracsúsztatni, sarokkal balra emelni s aztán kapásból beküldeni a kapuba: Orthnál nem is volt rendkívüli technikai bravúr. 1925-ben egy magyar-angol mérkőzésen olyan káprázatos dolgokat csinált, hogy a vendégszereplő csapat vezetői azonnal szerződést kínáltak neki, meghívták Angliába. *Orth* azonban itthon maradt.

Bécsben egy MTK—Amateure mérkőzésen *Tandler* hátvéd megrúgta. Orthnak eltörött a lába. Ezt a bal esetet mindenki a magyar labdarúgás szerencsétlenségének tekintette, mert akkor Orth személyére, kivételes játékművészetére épült a magyar futball, úgy, amint napjainkban Sárosira épül. A híres futballista ezután többé sohasem tudta visszaszerezni régi képességeit. Fokozatosan hanyatlott, ehhez járult az öregedése is s a dolognak az lett a vége, hogy sok reménytelen kísérlet után, mikor már mint tréner is kudarcot vallott a Hungáriánál, külföldre, Olaszországba kellett kivándorolnia.

Később hazatért, a debreceni Bocskayhoz ment trénernek. Úgylátszik, bécsi lábtörésével nemcsak futballista karrierje fejeződött be, hanem labdarúgó szerencsecsillaga is elhagyta. Rövid kísérletezés után távozott Debrecenből, ismét Olaszországba ment, de ekkor már kicsit megkopott európai híre, s csak kisebb csapatok foglalkoztatták.

Feleségétől elvált, édesanyja kötötte Magyarországhoz és az a féltő gond, amellyel a magyar labdarúgás belső bajait, a bécsi iskola — amelynek óriása

volt — és a védekező rendszer körül lezajló stílus-háborúságot, s az új magyar futballista generáció fejlődését kísérte.

1934-ben Olaszországban találkozott egy magyar futballszakemberrel.

— *Mit tud Sárosi?* — kérdezte.

A szakember hosszú előadást tartott az elődnek az utódról. Vázolta Sárosi játékfelfogását, taktikájának alapvonalait, felsorolta technikai fegyvertárát. Orth végighallgatta az előadást, azután tovább kérdezősködött. Emlékeztette vendégét saját technikai bravúrojaira, felvázolt helyzeteket, kérdezte: meg tudja-e ezeket oldani Sárosi és hogyan csinálja? Mikor minden kérdésre kedvező választ kapott, örömmel mondta:

— Akkor jól van minden, megvan az utódom ...

Olaszországban él, bizonyosan sóvárogva gondol haza, azokra az időkre, amikor negyvenezres tömegek őrtjögve ünnepelték, harsogták a nevét. A magyar futball egyik legnehezebb korszakának ragyogó csillaga volt s ma nem terem számára egyetlen falat magyar kenyér.

PETSCHAUER ATTILA

Egy évtizeden keresztül Magyarország és a kontinens legnépszerűbb kardvívója, a magyar kard egyik leghíresebb és legjobb művésze. Nem nyert olimpiai bajnokságot és sohasem volt magyar bajnok.

A középiskolában tűnt fel, első senior versenyén, egy Nagy Béla emlékversenyen. *Werkner* Lajos zsűrije előtt nem tudott győzni.

A verseny után elszomorodva állt *Werkner* elé és kérdezte, miért nem Ő nyerte meg ezt a versenyt. *Werkner* válaszolt:

— Fiam, magából nagy vívó lesz, de csak akkor, ha megtanul vívni. Maga csak fejet vág, hasat vág,

egyebet nem csinál. Akinek ennyiből áll az egész fegyvertára, az még nem jó vívó és nem érdemli meg, hogy megnyerjen egy ilyen nagy versenyt.

Petschauer tudomásul vette *Werkner* magyarázatát, megígérte, hogy igyekezni fog megjavulni. *Werkner* nemcsak nagy versenyeredmények nimbuszával állt abban az időben a vívószövetség élén, hanem elméleti tudása is olyan nagy volt, hogy a magyar vívás pápájának tisztelték.

Petschauer *Attila* tanult, elsajátította mindazokat a tulajdonságokat, amelyek egy vívóból nagy vívót formálhatnak, lábmunkája tökéletessé lett, testének és karjának gyorsasága olyan, hogy ehhez hasonlót sem előtte, sem az utána következő generációban nem láttak, fő harci eszköze azonban mindig az maradt, amit *Werkner* kevésnek mondott nagy eredmények eléréséhez: fejet vágott és hasat vágott, de ezt azután olyan tökéletes biztonsággal, olyan villámgyorsan tudta csinálni, mint senki más a világon.

Elismerték róla, hogy a legjobb magyar vívó, a hazai zsűrikel azonban sohasem volt szerencséje, bajnokságot sohasem tudott nyerni, egyetlen egyszer győzött a »legjobb magyar kard vívó« címéért vívott versenyben, — külföldön azonban a magyar kardvívás legyőzhetetlen erejű harcosa volt.

A közönség esztendőnkön keresztül nem törődött azzal, hogy *Petschauer* *Attila* megnyer-e egy versenyt vagy sem, csak azzal törődtek, hogy résztvesz-e bizonyos versenyeken. Ha *Petschauer* indult, az mégegy-szer annyi közönséget jelentett, mint amennyit külön-

ben össze lehetett toborozni egy-egy versenyre. Páratlanul színes, érdekes, részleteiben változatos, befejezésben nagyvonalú volt a vívása, viselkedésében annyi közvetlen derűs kedvesség volt, hogy még a hibáit is el tudta feledtetni. Valahogy hozzászólt ahhoz a gondolathoz, hogy Magyarországon nem nyerhet versenyt, a legsúlyosabb bírói tévedéseket úgy tudta elintézni, hogy megjegyzéseivel, felkiáltásaival maga nyugtatta meg a közönséget, amely sokkal nehezebben volt hajlandó elfogadni azt a soha ki nem mondott, de mindig szigorúan, következetesen keresztülvitt tételt, hogy Petschauer Attila nem lehet magyar bajnok...

Voltak ellenfelei, akikkel döntő küzdelmekben nem tudott boldogulni, és ennek a körülménynek is része volt sok kudarcában. Első ilyen ellenfele *Tersztyánszky* Ödön, az amszterdami olimpiász kardvívó bajnoka volt, akinek nem volt olyan szélesskálájú a kardvívó készültsége, mint Petschaueré, de okos harcos volt, mindig különös gonddal vívott, amikor Petschauerrel került szembe és ki tudta használni a legkisebb hibáját is. Később ugyanilyen szerepet játszott Petschauerrel szemben *Jekkelfalussy-Piller* György, a losangelesi olimpiai kardbajnok.

Petschauer vívókarrierjének fénypontja az amszterdami olimpiai szereplés volt. Tagja volt a magyar kardcsapatnak, résztvett a csapat minden mérkőzésén, természetesen vívott a legveszélyesebb rivális, az olasz csapat ellen is. Kardcsapatunk legszesélyesebb tagja *Tersztyánszky* Ödön volt. Míg Petschauer minden ellenfelével úgy vívott, mintha azon az egyetlen asszon fordulna meg a verseny sorsa, addig *Tersztyánszky* a később sorrakerülő egyéni világbajnokságra is gondolt, sok asszója veszett el azért, mert tanulmányozta az ellenfeleit.

A magyar-olasz mérkőzés volt a kardcsapatverseny utolsó meccse. A magyar csapat 8: 7-re vezetett, a döntő

asszót, amelyen a végső győzelem sorsa dőlt el, Renato *Anselmivel* vívta Petschauer, akinek 57 győzelem után ez volt az 58-ik asszója. Olyan nyugtalanító volt a helyzet, hogy a magyar kardcsapat vezetői közül néhányan könnyeztek az izgalomtól, voltak, akik kirohantak a teremből, ahol a versenyt vívták. Mindenki izgatott volt, csak Petschauer bízott föltétlenül a győzelmében, fogcsikorgatva támadta meg utolsó ellenfelét, kemény küzdelem után legyőzte az olaszt, megszerezte Magyarországnak az olimpiai csapatbajnokságot, amelyet 1924-ben Párizsban elvesztettünk. Négy napig verekedett, négy nap alatt ötvennyolc győzelmet szerzett, nemcsak az ellenfelei, hanem az ellen ségei is elismerték, hogy a magyar vívócsapat az ő bravúrjainak köszönhette győzelmét.

... Másnap elkezdték az egyéni versenyt. *Tersztyánszky* ragyogóan, *Petschauer* kicsit fáradtan, de még mindig úgy vívott, hogy *Tersztyánszky*val holtversenyben került az első helyre. A döntő asszót mindenki előre elintézettnek tekintette, aki ismerte a két nagy vívó versenyképességének skáláját s azokat a momentumokat, amelyek mérkőzéseiket rendszerint eldöntötték — *Tersztyánszky javára*. *Tersztyánszky* Ödön a döntőben öt feltartó szúrással, tehát a legegyszerűbb védekező-támadó akcióval legyőzte *Petschauer*t, megnyerte az olimpiai bajnokságot.

Petschauer az amszterdami olimpiász után vívóképességeinek teljében állott. Különösen akkor lett volna rá nagy szüksége a magyar kardvívásnak, amikor *Tersztyánszky* Ödönt tragikus szerencsétlenség érte, az olimpiai bajnok meghalt. A kitűnő vívó életének menete azonban csak addig volt zavartalan, amíg elérkezett oda, hogy látnia kellett: *Tersztyánszky* után *Piller* személyében kapott olyan ellenfelet, akivel különösen itthon nehezen tud boldogulni. A közvélemény hálás volt *Petschauer* iránt, háláját azonban babér-

koszorúkban és csokrokban, üdvözlő' beszédekben fejezte ki. Rendszerint így szokott ez lenni nálunk. A lelkesedés szalmalángja ellobogott. Mikor arról volt szó, hogy a nagyszerű vívónak egy falat biztos kenyérral lehetővé kell tenni a nyugodt életet, a tréninglehetőséget és a zavartalan versenyzést, lámpással sem lehetett munkaadót találni. Hosszú várakozás után az egyik pénzügyintézet alkalmazta Petschauer Attilát, 1932-ben azonban, éppen a losangelesi olimpiász előtt felmondták állását, mert a bank bizonyos belső átszervezést hajtott végre s az új rendben nem találtak helyet Petschauer számára.

A legkétségbeesettebb hangulatban készült a losangelesi olimpiai versenyekre, hiányos tréninggel, azzal az elhatározással ment ki Amerikába, hogy megpróbál a filmnél elhelyezkedni, vagy vívómester lesz. Az előbbi terv meghiúsult. Egy olimpiai győzelem sokat segíthetett volna, de Petschauer olyan lelkiállapotban ment ki Amerikába, ami lehetetlenné tette nemzetközi klaszsisához méltó szereplését. A második tervet meg lehetett volna valósítani, a magyar vívók azonban rábeszelték Petschauert, hogy ne szakadjon el szülőhazájától, jöjjön haza. Hallgatott a rábeszélésre, hazajött, itthon előlről kezdődött a harc minden falat kenyérért. Elmúlt egy esztendő, Petschauer Attilát igen ritkán látták a vívóteremben és a versenyzéstől visszavonult. Végül *Az Est* belső munkatársának szerződtette. Petschauer mentesült az anyagi gondoktól.

SÁROSI GYÖRGY

1929—30-ban a Ferencvárosi Torna Club amatőr-csapatában feltűnt egy nyurga fiú. *Stefancsits* Györgynek hívták, 1912-ben született, centerhalfot játszott és egyik kedvence volt *Izsáknak*, a zöld-fehérek trénerének. Megtanulta a futballjáték alapelemeit, jól tudott

bánni a labdával, fejjátéka is kiemelte az átlagból, Izsáknak azt a kijelentését azonban, hogy sikerült felfedeznie az új Orthot, hitetlenkedve fogadták a futballszakértők. A magyar labdarúgás abban az időben nagyon bátortalanul indult felfelé a mélypontról, Orth Györgyről, aki éppen hogy eltűnt a futballmezőkről, úgy beszéltek, mint legendás hősről, aki pótolhatatlan s nem hitték, hogy a gyenge fiatal anyagból olyan játékost lehetne kihozni, aki Orthnak csak a közelébe is kerülhet. Orth pótlása pedig elérhetetlen álomnak látszott.

Stefancsics Györgyöt többször beállították az amatőr válogatott csapatba. Mindig jól szerepelt, de sohasem produkált olyan kimagaslóan nagyvonalú játékot, amely alátámasztotta volna trénerének vérmes reményeit. Egy bécsi magyar—osztrák amatőr mérkőzésen *Meisl* Hugó különösebb figyelmet szentelt a magyar csapat játékaának és ő volt az első nemzetközileg elismert tekintély, aki kijelentette: *Stefancsics nagy játékos lesz.*

A fiatalember erősödött, a Ferencváros profeszszionista csapata pedig gyengült, mert *Bukovit* senkivel sem tudták pótolni. A klub hívei sürgették a centerhalkérdés megoldását és a többség Sárosiban — *Stefancsicsból közben Sáros lett,* — látta azt a játékost, akiben »van valami«. A Ferencváros vezetősége hajlott

a kísérletre, hogy a fiatal amatőr válogatottat beállítsa a professzionista csapatba, a beállításnak azonban anyagi akadályai támadtak.

Hosszú alkudozás kezdődött, ami akkor sem Sárosi hírének, sem a professzionista futballnak nem használt, a Ferencvárosnak azonban szüksége volt centerhalfra és a klub végül is fizetett. Sárosi pénzügyminiszterének: édesapjának.

Sárosi 1931-ben foglalta el helyét a Ferencváros csapatában és az új környezetben, jobb játékosok között félesztendő alatt teljesen kibontakoztak a képességei. A fedezetsorban *Lázár* személyében technikailag és taktikailag elsőrendűen képzett segítőtársat kapott, a munkaképességében még mutatkozó hiányokat eltüntették partnerei, akik minden tekintetben a legnagyobb áldozatkészséggel siettek »az új fiú« támogatására. Félév múlva az új centerhalf fej játékban, labdaleadásban, szerelésben elérte a legjobbak nivóját, megbízhatósága önbizalmat adott az egész ferencvárosi csapatnak. S egyidejűleg megoldódott a válogatott csapat centerhalf problémája is. A fiatal futballista nemcsak technikailag mutatkozott elsőrangú erőnek, hanem a játék irányításában is olyan erényekkel mutatkozott be, amelyekben *Konrád* Kálmán és *Orth* visszavonulása után egyáltalán nem bővelkedett a magyar labdarúgás: ésszel játszott és megvoltak a technikai segéd-eszközei az okos elképzelések végrehajtására.

Egy év múlva az egész magyar labdarúgásban érezhető volt *Sárosi* hatása. A Ferencváros sikerei arra indították a többi egyesületet, hogy félretéve az akkor uralkodó elméletet, amely mindennél fontosabbnak tartotta a játékosok kondíciójának fokozását, előnyben részesítsék azokat a futballistákat, akik technikailag képzettek és nem testi erővel, nem erőszakkal, hanem okos taktikai húzásokkal igyekeznek megoldani a helyzeteket. A játék színesebb, változa-

tosabb, érdekesebb lett, a közönség, amelynek meccslátogató kedvét elvették a nemzetközi kudarcok és a magyar futballsport szemmel látható nivósüllyedése, fokozatosan visszatért régi sportjának támogatásához. *Sárosi* feltűnése, pompás játéka már 1932—33-ban legalább 5000 nézővel emelte a vasárnapi meccslátogatók átlagos számát, a válogatott mérközéseken pedig tízezer néző pluszt jelentett, ha *Sárosi* játszott.

A ferencvárosi centerhalfnak olyan híre lett, hogy Prágából, Bécsből, Svájcból jöttek futballínyencek a magyar válogatott csapat mérközéseire és *Sárosi Györgyöt* egyhangúlag Európa legjobb középfedezetének fogadták el a nemzetközi szakértők.

A magyar válogatott csapatban *Sárosi* mindig kivételesen nagy játékokat nyújtott. Egy döntőfontosságú magyar—olasz válogatott mérkőzésre a szó szoros értelmében a betegágyból hívták ki a fiatal futballistát, a lábadozó játékos szakadó esőben, bokáig érő sárban úgyszólván egyedül akadályozta meg Olaszország győzelmét. Ezután történt, hogy az olaszok kutatni kezdték a *Stefancsicsok* leszármazását, kiderült, hogy a család olyan területről származik, amely most olasz uralom alatt van s ezen az alapon hajlandók lettek volna *Sárosinak* olasz állampolgárságot adni, óriási összeggel honorálni, ha a fiú hazát cserél. *Sárosi* elutasította az ajánlatot, kijelentette, hogy magyar és magyar akar maradni, még akkor is, ha emiatt anyagi hátrányokat szenved.

Ez az elhatározás, s az a körülmény, hogy a fiatal futballista, akit sztárrá kiáltott ki az egész kontinens szakvéleménye, megmaradt szerény, jómodorú embernek, a pályán és a magánéletben egyaránt úrnak, fokozta *Sárosi* népszerűségét.

Később a Ferencvárosnak centercsatárra volt szüksége, *Sárosit* előrevitték a támadó sorba. Félesztendő alatt megszokta az új feladatkört, nemcsak Magyar-

ország legjobb centercsatára lett, hanem azt is elismerték róla, hogy egyenrangú Sindelarral, akit fénykorában a világ legjobb centerének neveztek. Sárosi a válogatottban egy darabig még centerhalfot játszott, azután ott is rábízták a csatársor irányítását és az ő nevéhez fűződnek a magyar válogatott csapatnak az utolsó két esztendőben elért legszebb eredményei. Finom játékmódorát egyideig túlerélyes védekezéssel próbálták ellensúlyozni a magyar klubcsapatok, ennek következménye Sárosi ismételt harcképtelensége lett, a ferencvárosi center azonban rövidesen rájött arra, hogy a szabályok korlátai között ő is érvényesítheti testi erejét s ettől kezdve korlátlan úr lett a futballpályák kapuja előtt.

1935-ben újabb ajánlatot kapott Olaszországtól. A milánói Ambrosiana hajlandó volt százötvenezer pengőt fizetni a játékosnak és a Ferencvárosnak, ha Sárosi kivándorol. Sárosi ezt az ajánlatot is elutasította és itthon maradt.

Hatszor volt amatőr válogatott, harmincszor játszott az országos válogatott csapatban. A polgári életben jogász. Professzionista futballista, de gondolkodásában mintaképe lehetne a legamatőrebb amatőrnek.

»BIG BILL« TILDEN

A teniszjáték legújabb korának, amit 1910-től napjainkig számíthatunk, legnagyobb óriása. Sokszoros amerikai bajnok, sokszoros wimbledoni győző, tíz esztendőn keresztül legyőzhetetlen hőse a fehérsportnak.

Öles termetű, pompásan fejlett sportember, a tenisz technikájának tökéletes formáját őrizte jobbkézében. Szívós, kemény harcos, aki esztendőkön keresztül verhetetlenül állta a taktikai újítások segítségével előretört franciák, *Lacoste*, *Borotra* ostromát. Borotra mozgékonyasággal, *Lacoste* gépszerűséggel tökéletesi-

tette játékát, Lacoste a harcosabb kedvű teniszezők által kedvelt háló-előtér és az »óvatos duhajok« alapvonala közé helyezte át a versenyző állandó pozícióját. Tilden óriási termete kitűnően érvényesült volna a Lacoste-féle pozícióban is, ő azonban soha sem adta fel a törekvést, hogy ne csak győzelemért küzdjön, hanem változatos, színes is legyen a játéka, ezért nem fogadott el semmiféle dogmát, mindig a pillanatnyi helyzethez idomította játékmódorát. Hihetetlen erejű ütéseit voltak és föltétlen ura volt a labdának. Az erő szegte szembe Borotra gumilabdászerű rugalmasságával, Lacoste-ot is sokszor a szó szoros értelmében »lelövöldözte« a pályáról.

Legnagyobb ellenfeivel szemben is meg tudta csinálni a bravúrt, hogy négy ágyúlövészerű adogatással tiszta gémet szerzett.

A harmincas években ismételtén járt Budapesten, — akkor már professzionista volt — egyik szereplése alkalmával sántán állt ki *Kehrling* ellen és vereséget szenvedett, de játéka akkor is élmény volt, mert jó üzletember módjára tízpercenként adagolt valamit a közönségnek óriási fegyvertárából, adogatásban, hálójátékban, alapvonalon, leütésben és labdaemelésben bemutatta a teniszjáték legtokéletesebb fokát.

Az amerikai teniszszövetséggel ismételtén vitába keveredett, mert nemcsak játékos, hanem világszerte ismert sportújságíró is volt, s újságírói minőségben

kérlelhetetlen kritikusa lett saját sportszövetségének. Ismételten fegyelmet akasztottak a nyakába, felfüggesztették a játékjogát, végül hoztak egy határozatot, hogy aktív teniszjátékos nem írhat tenisz szakcikkeket. Tilden erre hátat fordított az amatőrségnek, amely az ő személyével kapcsolatban már minden volt, csak amatőrség nem. Dollárezreket keresett — zárt ajtók mögött, az egész világon maga diktálta startjainak árfolyamát. Szakitott a szövetségével, nyíltan profeszcionistának vallotta magát és hirdette, hogy a tenisz-sportban semmi értelme sincs a legjobb játékosok amatőr-profeszcionista elkülönítésének, mert a jó teniszest rendesen megfizetik, ezt mindenki tudja, aki nyitvatartja a szemét, tehát nincs szükség az álszenteskedő sportpolitika folytatására. Bizonyos, hogy a fejlődés iránya a Tilden által megjelölt cél felé vezet, ma azonban még messze vagyunk az amatőrök és profeszcionistaik együttes sportolásától.

Tilden az amerikai *Vinessel*, *Hunterrel*, a csehszlovák *Kozeluh* Károllyal és a német *Nüssleinnel*, s más kisebb klasszisú játékosokkal kiépített egy profeszcionista versenyszervezetet, amelynek most már nyílt piaca nemcsak Amerika, hanem Európa minden országa is. A »Big Bill« köré alakult csoportot kezdetben Tildencirkusznak nevezte a világ, ma azonban már mindenki elismeri, hogy Tilden úttörése sikerült, a »cirkusz« nemcsak nagyfontosságú tünet a nemzetközi teniszéletben, hanem óriási jövedelmeket biztosító vállalkozás is. Ha a híres amerikai bajnoknak sikerül *Perryt*, az 1934—35-ös évek legjobb amatőr játékosát is átvinni a profeszcionista táborba, — s erre igen komoly kilátás van, mert Tildének és azok a menedzserek, akik mögött Tilden áll, százezerdolláros szerződéses díjakkal dolgoznak, — a teniszsport nagy lépéssel közelebb kerül az amatőr-profeszcionista elkülönítés megszűntetéséhez.